

PATRICK
MODIANO

NOBEL
2014

Villa Triste

WSOY

Patrick Modiano

VILLA TRISTE

Suomentanut Jorma Kapari

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

RANSKANKIELINEN ALKUTEOS

Villa Triste

© ÉDITIONS GALLIMARD 1975

SUOMENNOKSEN © JORMA KAPARIN PERIKUNTA JA WSOY 1977

ESIPUHE © TUUKKA KANGASLUOMA 1977

ISBN 978-951-0-41209-1

PAINETTU EU:SSA

»Setä kaatoi meille kaikille uuden lasillisen. Yvonne hymyili minulle ja tunsin jonkinlaista huimausta.

– Mistä te puhuitte?

– Elämästä, setä sanoi. »

Tämä on ohimenevä keskustelun katkelma Patrick Modianon neljännessä romaanista *Villa Triste*.

Sen avulla voisi silti, ensi näkemältä, selvittää näppärästi koko tämän moniulotteisen, rajoiltaan himerän ja arvoituksellisenkin romaanikompleksin:

– Mistä Modianon teos kertoo?

– Elämästä, arvioitsija sanoi.

Tällainen havainto tietenkin on, kuten aina, yhtä banaali kuin vankkumattoman tosi.

Silti on niin, että alun lainaus sijoittuu romaanissa vaiheisiin, joissa ainakin osa salaisuuksien verhoja alkaa putoilla: rakenteet ja ydin tulevat vähitellen näkyviin, henkilöiden ongelmat konkretisoituvat, näyttämö muuttuu todellisemmaksi lavasteiden hetkeksi vähetessä ja valhemaailmojen, unien ja häilyvien varjojen keskellä välähtää nopeasti elämän kuva – paljaana ja todellisena, kaiken kattavana ja vaikeasti tulkittavana, mutta yhtä kaikki sellaisena että siitä on malliksi ja tavoitteeksi, että arvot joutuvat uudelleen punnittaviksi. Tästä eteen-

päin ainakin päähenkilön on tiedettävä suuntansa: keino-
tekoisesta alkuperäiseen, autenttiseen.

Romaanin ydin – keskeisten henkilöiden keskeinen
ongelma, joka tietysti laajenee yleiseksi ja edustavaksi
– näyttääkin olevan siinä, että heille elämä on aina toi-
saalla, kuten Milan Kunderan tapaan voisi sanoa. Se ajaa
heidät tavoittamattoman tavoittamiseen, nimeämättö-
män nimeämiseen, itsensä ja juuriensa vuoroittaiseen
etsimiseen ja kätkemiseen, merkilliseen piilo- ja paljas-
tusleikkiin, jossa käteen jää korkeintaan unelman lie-
ve juuri kun on uskonut vanginneensa jotain todellista.
Yhtä paljon tekojen ja etsinnän keinojen kuin olosuhtei-
den takia elämä menee aina ohi, ja siinä onkin heidän
tragiikkansa. Tulevaisuus on hyvin pian vain muistin
ulottuvuutta, menneisyyden kertaamista ja kartoitusta
– kysymyksiä »miksi?» ja »minkä vuoksi?» niillekin, jot-
ka elämästään vielä ovat hengissä selvinneet.

Mutta elämää, niin suuri sana kuin se onkin, houkut-
tuu käyttämään *Villa Tristen* tulkinta-apuna myös toi-
sin. Niin kuin ennenkin Modiano kieltäytyy myös täs-
sä teoksessaan rakentamasta suljettua muotoa, tarkka-
rajaista kielellä täytettyä kappaletta: hänen romaaninsa
on avoin prosessi täynnä edestakaista liikettä, joka on al-
kanut jo aiemmin ja jatkuu yhä. Tapahtumain jonon kir-

jaan vientiä se ei siis ole, vaan tunnetta ja kerroksellista kokemusta, niiden muotoa, joka on elastinen, muuntuva. Ja kun se kokonaisuutena kuitenkin pakosta on äärellinen, niin se on äärellinen niin kuin elämä itse: prosessi jonka alkua emme muista vaikka tietäisimme, jonka loppua voimme vain kuvitella.

Modianon kolmea ensimmäistä teosta, romaaneja *La place de l'Étoile*, *La Ronde de nuit* ja *Kehäbulevardit* on usein tarkasteltu yhtenäisenä sarjana, eräänlaisena triptyykinä. On puhuttu laajenevien kehien proosasta, joka kerta kerralta uusin metodein palaa Ranskan miehitysaikaan ja sen joutilaaseen puolimaailmaan, juutalaisuuden aiheeseen, petoksen ja itsepetoksen ja ennen kaikkea isän-etsinnän teemoihin.

Tämä toinen Modiano-suomennos, *Villa Triste*, näyttää jossain määrin pyrkivän uusiin suuntiin, mutta liittymäkohdat edeltäjiinkin ovat kyllä varsin ilmeiset. Esimerkiksi ajan ja paikan erot ovat loppujen lopuksi hyvin näennäisiä, ja niitä tärkeämpää onkin nähdä Modianon pyrkimys eräänlaisten ääritilanteiden luomiseen ja muunteluun, tilanteiden joissa ihminen ei enää ole kasvatusten tahikka vastatusten vain ympäristönsä ja yhteiskuntansa, vaan myös oman itsensä ja koko olemassaolonsa kanssa.

Villa Tristessä tapahtumat keskitetään 60-luvun alussa loistokauttaan eläneeseen kylpylä- ja kasinokaupunkiin lähelle Sveitsin rajaa, ja sen ilmapiiri ladataan täyteen Algerian sodan uhkaa. Sama sota, muiden jo käytyjen muassa, on tuonut kaupunkiin ihmisiä, ”joilla on menneisyys”, joiden nimet, arvot ja ammatit saattavat olla tilapäisiä ja milloin tahansa vaihdettavissa, jotka kenties pakenevat jotain – ellei muuta niin todellisuutta – tai sitten etsivät jotain, helppoja voittoja, rahaa, mainetta, ehkä myös agenttialaisuuksia, ja viime kädessä, ainakin jotkut, myös itseään. Tätä ilmapiiriä, kokemusta siitä, tarkastellaan kaksitoista vuotta myöhemmästä perspektiivistä, ja eräänlaisen kollektiivisen tiedon ja tajunnan kautta sille luodaan myös aikaisempia paralleelleja – nämä ovat menettelytapoja, jotka ovat tuttuja niin *Kehäbulevardeista* kuin Modianon muustakin alkutuotannosta.

Päähenkilöllä Victor Chmaralla on hänelläkin edellisissä teoksissa sukulaisia. Hän on kaikesta päätellen juutalaissyntyinen, on kadottanut isänsä jo varhain, hankkinut rahansa myymällä harvinaisuuksina arvottomia kirjoja, keksinyt joutilaisuudessaan esiintyä ensin kreivinä ja sitten myös kirjailijana. Hän on *Kehäbulevardien* Serge Alexandrelle vähintään serkku, ja pikkuserkku myös

La place de l'Étoilen lähihistorian seikkailijalle Raphael Schlemilovitchille sekä tämän asepalvelusta pakenevalle kumppanille Des Essartsille.

Viimeksi mainituista Victor eroaa kuitenkin selvästi mm. passiivisuudessaan: hän on ajelehtija, katsoja, unissakävijä reaalityodellisuudessa, lähellä »pohjatonta ikävystymistä, olemassaolon pohjatonta ydintä», kuten sartrelaisittain voisi sanoa. Toisaalta hän on kuitenkin vielä tabula rasa, tyhjä taulu ja kirjoittamaton lehti vailla ratkaisevia omakohtaisten kokemusten piirtoja, ja ehkä traagisinta hänen hahmossaan onkin, että hän niin itsestään selvästi jäsentyy sellaiseen puolimaailman seura-
piiriin, jossa elämänkohtalot jo ovat lähes järjestään, erilaisien komplikaatioiden vuoksi, menneet kesken.

Kaikki satunnaiset tapaamiset ja liittoutumiset tuntuivat kuitenkin vääjäämättömiltä, ikään kuin eräänlainen vaaliheimolaisuus sitoisi Victorin sekalaisiin elokuva-
piireihin, puoskaritohtoreihin, hiihdonopettajiin jne. Vaaliheimolaisuutta se sikäli onkin, että näiden ihmisten vaiheissa on paljon yhteneväistä Victorin isän vaiheiden kanssa, toisin sanoen jotain sellaista joka biologisesti katsoen voisi olla häntä itseään. Ehkä tiedostamattaan hän heidän kauttaan menee omaan taustaansa, alkaa elää menneisyyttään niiltä ajoilta, kun ei vielä elänyt tai eli

vain hädin tuskin – ja toisaalta he ovat hänen tulevaisuutensa kuva.

Jännitteitä, joita Modiano rakentelee varsin hienovaraisesti, pikemminkin vihjaten kuin tähdentäen, on tässä asetelmassa jo riittämiin. Siinä ovat aktiivin etsinnän, joksikin tulemisen ja itse itsensä tekemisen mahdollisuudet mutta myös passiivisen jättäytymisen, kaikesta vetäytymisen mahdollisuudet: mielessä ailahtaa jokin piirre Stendhalin romaanihenkilöstä Julien Sorelista ja vaihtuu sitten hieman tarkentumattomaksi jäävään kuvaan Camus'n sivullisen hahmosta, Mersault'sta. Victor on kuitenkin Victor: erilaisten valehenkilöiden ja epähenkilöiden joukossa hän on aito ja tosi tai ainakin romaanin mittaan sellaiseksi, omaksi itsekseen, kehitymässä. Se, ettei hän sisäisesti täysin tunne itseään, että hän kaksitoista vuotta keskeisten tapahtumien jälkeenkin yhä selvittää, mitä tapahtui yleensä ja mitä tapahtui hänelle erikseen, on täysin toinen asia – eikä Modiano pitävästi selittävään psykologiseen romaaniin ole pyrkinytkään.

Romaanin kaikista samalla kertaa sekä itsensä peittäivistä että aukinaisiksi jäävistä henkilöistä nousee toiseksi tärkeäksi hahmoksi elokuvauraansa aloitteleva

Yvonne, Victorin rakastettu. Hän toimii katalyysaattorin tavoin, panee Victorin sen verran liikkeelle kuin tässä on ainesta liikkeellä olla; samalla hänkin ennen pitkää paljastuu mahdollisuuksien ja keinojen yläpuolella elämisen vertauskuvaksi, pelkäksi illuusioksi, jonka elokuvasta ei enää myöhemmin kuulla sen enempää kuin hänestä itsestäänkään. Kaiken epäaitouden kavalkadin keskellä juuri hän kuitenkin, setänsä kautta (saman hahmon joka esiintyy tämän tekstin ensi rivien sitaatissa), näyttää Victorille mahdollisuuden ulos: toivo syntyy, jos kohta ilmeisesti myös lakastuu. Elämä on vain unta, vai onko sitäkään?

Victorin yhdessä Yvonnen kanssa kokemana yksi vaihe, yksi aikakausi, yksi maailma on joka tapauksessa ohitse. Romanissa värikkääseen miljöökuvaukseen ja osittain jopa selvään laatukuvaankin yhdistyy paitsi nostalgiaa ja toisaalta ironiaa, myös selvää syvyyksiin saakka luotaavaa desilluusiota: tarina on alkanut optimistisestikin, koska Victor vielä prosessin alussa ei tiennyt ettei Sveitsiä ole olemassa, päätös taas on selvää negatiivista, kun Amerikkaa ei liioin ole, ei Yvonnelle eikä hänelle, jolla sitä paitsi ei ole Yvonneakaan enää. Tässä siis ollaan, ansassa ja satimessa tämän maailman ja oman olemassaolon kanssa.

Sillä vaikka maailma voisi olla huvilakin, vapauden ja kahleettomuuden tyyssija, onnen piilopirtti, lintukoto, mitä hyvänsä sellaista, niin koskaan se ei ole sitä puhtaasti. Se on murheellinen, autio, kolkko, synkkä huvila: villa triste, kuten romaanin nimikin sanoo.

Siinä, tohtori Meinthen huvilassa yhtä hyvin kuin maailmassa, oli kuitenkin viihtyminen, elämää eläminen, valinnan vapautta kun ei ollut: »Eikä se huvila iloa huokunutkaan. Ei. Kuitenkin minusta aluksi tuntui että määritelmä 'surullinen' sopi sille huonosti. Sitten käsitin että Meinthe oli oikeassa, että sanan triste, surullinen, soinnissa voi erottaa jotakin pehmeää ja kirkasta. Kun astui huvilan ovesta sisälle, joutui kuulaan melankolian valtaan. Tultiin rauhallisuuden ja hiljaisuuden alueelle. Ilma oli kevyempää. Siellä leijui.»

Tämä leijunta, tämä kellunta on toisaalta yhtymistä tähän maailmaan, sen rytmiin ja pulssiin. Vain laiska välinpitämättömyys, pelkkä olemassaolo jäi jäljelle, kun kaikki merkit oli tulkittu. Onnellinen kuolema? Niin ehkä olisi sanonut Albert Camus.

Tuukka Kangasluoma

Kuka sinä olet, sinä varjojen näkijä?

DYLAN THOMAS

I

HOTELLI VERDUN on hävitetty. Se oli kummallinen, lahoavan puukuistin reunustama rakennus asemaa vastapäätä. Kauppamatkustajat nukkuivat siellä läpikulkumatkalla. Se oli tuntihotellin maineessa. Viereinen kahvila, pyöreä paviljonki, on sekin kadonnut. Oliko sen nimi Café des Cadrans vai Café de l'Avenir? Aseman ja place Albert 1:n ruuhokenttien välillä on nyt tyhjä tila.

Rue Royale ei ole muuttunut mutta talven ja myöhäisen illan takia tuntuu siltä kuin kulkisi kuolleessa kaupungissa. Clément Marot -kirjakaupan, korukauppias Horowitzin, Deauvillen, Geneven Le Touquetin ja Fidel-Bergerin englantilaisen konditorian näyteikkunat... Kauempana René Pigaultin kampaamon, Henri à la Penséen ikkunat. Suurin osa näistä ylellisyyskaupoista on auki vain sesongin aikana. Holvikäytävän alussa näkyy kadun perällä Cintran punavihreä neonmainos. Kadun toisella puolella rue Royalen ja place du Paquierin kulmassa on Taverne, jossa nuoret kävivät kesäisin. Onko sillä vielä sama asiakaspiiri?

Suuresta kahvilasta ei ole enää mitään jäljellä, sen kattokruunuista, sen peileistä, sen päivänvarjoilla suo-

jatuista pöydistä jotka työntyivät jalkakäytävälle. Kahdeksan aikoihin illalla ihmiset kuljeksivat pöydästä toiseen ja muodostivat ryhmiä. Naurunremahduksia, vaaletta hiuksia, lasien kilinää. Olkihattuja. Silloin tällöin raidallinen kylpytakki toi oman säväyksensä. Valmistauduttiin illan juhliin.

Tuolla oikealla Casino, jyrävä valkoinen rakennus, on auki vain kesäkuusta syyskuuhun. Talvella paikallinen porvaristo pelaa kaksi kertaa viikossa bridgeä baccarasalissa ja departementin rotaryklubi kokoontuu grillissä. Albignyn puisto itkuraitoineen, soitto-lavoineen laskeutuu talon takana hyvin loivana järvelle, ja siellä on laituria jolta lähtee vanha laiva rannan pikku paikkoihin: Veyrieriin, Chavoireen, Saint-Jorioziin, Eilan-Rociin, Port-Lusatziin... Liian paljon lueteloita. Mutta tiettyjä sanoja on hyräiltävä väsymättä kuin kehtolaulua.

Matka jatkuu plataanien reunustamaa avenue d'Albignyä. Se kulkee pitkin järven rantaa, ja kohdassa, jossa se kääntyy oikealle, näkyy jyrävä puinen pääportti: Sportingin sisäänkäynti. Hiekkakäytävän kummallakin puolen on useita tenniskenttiä. Sitten, jos sulkee silmänsä, muistaa heti pitkän rivin kojuja ja hiekkarannan, joka on melkein kolmesataa metriä pitkä. Taustalla on englantilainen puisto, joka ympäröi baaria ja ravintolaa. Ne on rakennettu entiseen appelsiinalvipuutarhaan. Tämä kaikki muodostaa niemekkeen, joka vuoden 1900 paikkeilla kuului autotehtailija Gordon-Grammelle.

Sportingin tasolla avenue d'Albignyn toisella puolen alkaa boulevard Carabacel. Se nousee mutkitellen Hermitage-, Windsor- ja Alhambra-hotelleille asti, mutta niihin pääsee myös köysirataa. Kesällä se on kulussa keskiyöhön asti ja odotushuoneena on pikku asema joka ulkopuolelta näyttää alppimajalta. Kasvillisuus on täällä sekalaista, eikä oikein tiedä onko Alpeilla, Välimeren rannalla vai tropiikissa. Pinjoja. Mimoo-soja, kuusia, palmuja. Kun jatkaa puistokatua rinnettä ylös, näköala tulee esiin: koko järvi, Aravisin vuorijono ja veden toisella puolen etäinen maa, jota sanotaan Sveitsiksi.

Hermitageessa ja Windsorissa on enää vain asuinhuoneistoja. Kuitenkaan Windsorin eteishallia ei ole hävitetty niin kuin ei Hermitagen lasimaalausta joka oli eteishallin perällä. Muistatteko, se oli täynnä bougainvilleaa. Windsor oli rakennettu 1910-luvulla ja sen fasadi oli samalla tavalla koukeroinen kuin Ruhlin ja Négrescon Nizzassa. Okranvärinen Hermitage oli vaatimattomampi ja arvokkaampi. Se muistutti Deauvillen Hôtel Royalia. Kuin kaksoisveli. Ovatko ne tosiaankin muutettu asunnoiksi? Ikkunoissa ei näy ainoatakaan valoa. Täytyisi olla rohkeutta kulkea hämärien hallien lävitse ja kiivetä portaat. Ehkäpä silloin huomaisi että täällä ei asu ketään.

Alhambra on purettu. Ei enää jälkeäkään puutarhasta joka sitä ympäröi. Sen tilalle rakennetaan varmaan moderni hotelli. On pinnistettävä hiukan muistiaan: kesällä Hermitagen, Windsorin ja Alhambran

puistot vastasivat lähinnä kuvaa, jonka voi muodostaa kadotetusta Edenistä tai luvatussa maasta. Mutta missä niistä kolmesta oli valtava daaliapenkki ja kaide, johon saattoi nojata katselemaan alhaalla olevaa järveä? Samantekevää. Me olemme varmaan viimeiset todistajat tuosta maailmasta.

On talvi, hyvin myöhäistä. Järven toisella rannalla erottaa vaivoin Sveitsin kosteat valot. Carabacelin rehevästä kasvustosta on jäljellä enää muutamia kuolleita puita ja kituliaita runkoja. Windsorin ja Hermitagen fasadit ovat mustat, kuin hiiltyneet. Kaupunki on menettänyt kesäisen kosmopoliittisen kiiltonsa. Se on kutistunut departementin pääkaupungiksi. Pieni Ranskan maa-seudun perukoille lyyhistynyt kaupunki. Notaari ja aliprefekti pelaavat bridgeä hylätyssä Casinossa. Samoin rouva Pigault, neljissäkymmenissä oleva kampaamon omistaja, joka käyttää Shocking-hajuvettä. Hänen vieressään Fournier nuorempi, jonka suku omistaa kolme tekstiilitehdasta Favergesissa, Servoz, jolla on lääketehdas Chamberyssä, erinomainen golfpelaaja. Rouva Servoz, joka on yhtä lailla tumma kuin rouva Pigault vaalea, ajelee kuulemma aina BMW:llä Geneven ja Chavoiressa olevan huvilansa väliä ja pitää kovasti nuorista. Hänet näkee usein Pimpin Lavorelin seurassa. Ja me voisimme kertoa tuhat tylsää ja ällistyttävää yksityiskohtaa tämän pikkukaupungin elämästä sillä asiat ja ihmiset eivät varmaan ole muuttuneet kahdessatoista vuodessa.

Kahvilat ovat kiinni. Ruusunpunainen valo suodatuu Cintran oven lävitse. Haluatteko että menemme

tarkistamaan ovatko mahonkipaneelit muuttuneet, onko skottilainen lampunvarjostin yhä paikallaan: baarin vasemmalla puolen? Emile Allaisin valokuvaa, joka otettiin Engelbergissä kun hän voitti maailmanmestaruuden, ei ole poistettu. Ei myöskään James Coutetin eikä Daniel Hendrickxin kuvaa. Ne ovat jonossa aperitiivijonon yläpuolella. Ja puolivarjossa ainoa asiakas, ruudullisessa puvussa, kopeloi hajamielisesti baari-tyttöä. Tyttö oli tymeään kaunis kuusikymmentäluvun alussa mutta sen jälkeen hän on pyylevöitynyt.

Autiolla rue Sommeillerilla kuulee omat askelensa. Vasemmalla elokuvateatteri Régent on samanlainen kuin ennen: sama oranssinvärinen rappaus ja sana »Régent» englantilaisin tummanpunaisin kirjaimin. He ovat kuitenkin varmaan modernisoineet salin, vaihtaneet puutuolit ja Harcourtin ottamat filmitähtien kuvat, jotka koristivat eteistä. Asema-aukio on ainoa paikka, jossa loistaa muutamia valoja ja jossa vielä on vähän liikettä. Pariisin pikajuna lähtee kuutta yli kahdentoista. Bertholletin kasarmin lomalaiset tulevat pieninä meluisina ryhminä metallinen tai pahvinen laukku kädessä. Jotkut laulavat *Oi kuusipuuta*: joulun läheisyyden takia epäilemättä. Laiturilla 2 he sekoittuvat toisiinsa, läimäyttelevät toisiaan selkään. On kuin he olisivat lähdössä rintamalle. Sotilasmantteliin joukossa on yksi beigenvärinen siviilitakki. Mies ei näytä kärsivän kylmästä, hänellä on kaulassaan vihreä silkkihuivi jota hän puristaa hermostuneesti. Hän menee ryhmästä toiseen, kääntää päätään vasemmalta oikealla hölmisty-

neen näköisenä aivan kuin etsisi tuttuja tämän tungoksen keskeltä. Hän on jopa kysellyt jotain yhdeltä sotilaalta mutta tämä ja hänen kaksi toveriaan tarkkailevat häntä päästä jalkoihin ivallisen näköisinä. Toiset lomalaiset ovat kääntyneet katsomaan ja viheltävät hänelle kun hän kulkee ohitse. Hän ei ole kiinnittävinään siihen mitään huomiota ja pureskelee savukeimukettaan. Nyt mies seisoo sivumpana nuoren vaalean alppijääkäriin kanssa. Tämä vaikuttaa kiusaantuneelta, vilkuilee silloin tällöin salaviihkaa tovereitaan. Toinen nojaa hänen olkapäähänsä ja kuiskaa jotain hänen korvaansa. Nuori alppijääkäri yrittää irrottautua. Silloin mies työntää hänen manttelinsa taskuun kirjekuoren, katsoo sotilasta sanaakaan sanomatta ja koska alkaa sataa lunta, hän nostaa takkinsa kauluksen.

Miehen nimi on René Meinthe. Hän vie äkkiä vasemman kätensä otsalleen ja jättää sen siihen kuin lipan, tämä ele oli hänelle kaksitoista vuotta sitten luonteenomainen. Onpa hän vanhentunut...

Juna on tullut asemalle. Sotilaat nousevat ryntäillen, tönivät toisiaan junan käytävällä, avaavat ikkunoita, työntävät toisilleen matkalaukkuja. Joku laulaa: *Eron hetki tullut on...* mutta suurin osa huutaa: *Oi kuusipuu...* Lunta tulee tiuhemmin. Meinthe seisoo liikkumattomana käsi lippana. Nuori vaalea sotilas katsoo häntä ikkunan takaa hiukan ilkeä hymy suupielessä. Sotilas sormeilee alppijääkäriin lakkiaan. Meinthe antaa hänelle merkin. Vaunut liukuvat ohitse ja vievät mukanaan sotilasryhmät, jotka laulavat ja heiluttavat käsiään.

Mies on työntänyt kätensä takintaskuihin ja suuntaa askeleensa aseman baaria kohti. Molemmat tarjoilijat järjestävät pöytiä ja lakaisevat pitkin veltoin liikkein. Baaritiskin takana on mies sadetakissa ja järjestelee viimeisiä laseja. Meinthe tilaa konjakin. Mies vastaa tylästi että tarjoilu on päättynyt. Meinthe tilaa uudestaan.

– Täällä ei tarjoilla hinteille, mies vastaa tavuja venytellen.

Ja kaksi muuta hänen takanaan purskahtaa nauaruun. Meinthe ei liikahta, hän tuijottaa edessään olevaa pistettä uupuneen näköisenä. Toinen tarjoilijoista on sammuttanut lamput vasemmanpuoleiselta seinältä. Vain baaritiskin ympärille jää kellertävä valokehä. He odottavat kädet ristissä. Lyövätkö he häntä? Mutta mistä sitä tietää? Ehkä Meinthe lyö nyrkillä likaiseen tiskiin ja huutaa: »Minä olen kuningatar Astrid, BELGIAN KUNINGATAR!» selkä köyryssä ja nauraen röyhkeästi kuin ennen.

II

MITÄ MINÄ tein kahdeksantoistavuotiaana tämän järven rannalla, tässä kuuluisassa kylpypaikassa? En mitään. Asuin Tilleuls-täysihoidolassa boulevard Carabacelilla. Minä olisin voinut valita huoneen kaupungista, mutta halusin olla kukkulalla, muutaman askelen päässä Windsorista, Hermitagesta ja Alhambrasta joiden ylellisyys ja tuuheat puistot rauhoittivat minua.

Sillä minä olin kuolemaisillani pelosta, tunne joka ei sen koommin ole jättänyt minua: siihen aikaan se oli paljon voimakkaampi ja mielettömämpi. Olin paennut Pariisista ajatellen että kaupunki oli tulossa vaaralliseksi minun kaltaisilleni. Siellä vallitsi epämiellyttävä poliisi-ilmapiiiri. Aivan liian paljon ratsioita minun mielestäni. Pommit räjähtelivät. Haluaisin esittää kronologisen tarkennuksen ja koska sodat ovat parhaat kiinnekohdat, mikä sota oli kysymyksessä? Se jota sanottiin Algerian sodaksi aivan kuusikymmenluvun alussa niihin aikoihin jolloin ajettiin Floride-avoautolla ja naiset pukeutuivat huonosti. Miehet myös. Pelkäsin silloin vielä enemmän kuin nyt ja olin valinnut tämän pakoikan, sillä se oli viiden kilometrin päässä Sveitsistä. Riitti kun ylitti järven pienimmästäkin varoituksesta.

»On olemassa salaperäisiä olentoja –
aina samoja – jotka seisovat vartiosotilaina
elämämme jokaisessa kadunkulmassa.»

Victor Chmara yrittää palauttaa mieleensä
kahdentoista vuoden takaisen lomakauden kasvoja,
hetkiä, ilmaipiiriä nimettömäksi jäävässä
kylpylä- ja kasinokaupungissa lähellä Sveitsin rajaa.

Mitä hän tuolloin yritti unohtaa?

Kuka olikaan Yvonne, kaunis näyttelijätär,
jonka kanssa hän suunnitteli yhteistä tulevaisuutta?

Entä eksenttrinen tohtori Meinthe,

joka kutsui itseään Belgian kuningattareksi?

Minkälaisen jäljen he ovat jättäneet Victorin sieluun?

Nobel-palkittu **Patrick Modiano**

hahmottelee *Villa Tristessä* utuisen muisto-
maiseman täynnä nostalgiaa, ironiaa, pettymyksiä
ja ennen kaikkea kysymyksiä.

Päälyksen kuva David Ridley / Arcangel Images

Päälyks Martti Ruokonen

<p>#kirja WWW.KIRJA.FI</p>	 <p>9 789510 412091</p>	
	84.2	ISBN 978-951-0-41209-1